

Diakonissa-
laitos

Vastuullisuusraportti 2023

**Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta**

Sisällys

DIAKONISSALAITOS 2023

Toimitusjohtajan katsaus	1
Diakonissalaitos lyhyesti	3
Kohokohdat 2023	4
Yleishyödyllinen toiminta	5
Rinnekodit	6

VASTUULLISUUSTYÖ

Vastuullisuustyön johtaminen	8
Taloudellinen vastuu	9
Sidosryhmäyhteistyö	10
Vastuullisuusraportointi	11
	13

VASTUULLISUUSOHJELMA

Vastuullisuusohjelma	15
Vastuullisuusohjelma	16
Yhteiskunnallisen luottamuksen lisääminen	18
Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö	21
Asiakkaiden osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen	24
Ympäristövastuu	27
Vastuullisuusohjelman avainmittarit	30

Toimitusjohtajan katsaus

Vastuullisuus on Diakonissalaitoksen toiminnan ytimessä ja kiinteä osa strategiaamme. Vuonna 2023 jatkoimme Yhdessä rohkein-strategiamme (2022-2024) toteuttamista yhdessä yleishyödyllisen toiminnan ja liiketoiminnan kanssa. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, kuten hyvinvointialueiden käynnistyminen, epävarmuus työntekijöiden saatavuudesta, sosiaali- ja terveyspalveluiden talouteen kohdistuvat sopeutusvaateet, eriarvoisuuden lisääntyminen ja yleinen turvallisuustilanne korostivat yhteiskunnallista tehtäväämme.

Arvot ja kulttuuri yhdistävät

Yhtenäisyys tarkoittaa Diakonissalaitoksella yhteisiä arvoja, identiteettiä, kulttuuria ja toimintatapoja, jotka yhdistävät riippumatta työskentelypaikasta. Toimintamme yhtenäistäminen otti ison askeleen, kun Diakonissalaitoksen sote-palvelut, säätiöön kuuluva Rinnekoti, Diakonissalaitoksen Hoiva Oy ja Caritas Palvelut Oy yhdistyivät yhteen yhtiöön, Rinnekodit Oy:hyn.

Rinnekodit on Suomen suurin sote-alan yhteiskunnallinen yritys ja Diakonissalaitoksen 100-prosenttisesti omistama. Sen koko tuotto käytetään asiakkaiden palveluiden kehittämiseen, henkilöstömme ammattitaidon ylläpitoon sekä Diakonissalaitoksen yleishyödylliseen työhön haavoittuvassa asemassa olevien hyväksi.

Toimintamme laajeni

Tavoittemme on olla vaikuttava ja valtakunnallinen sosiaali- ja terveyspalvelujen ja yleishyödyllisen toiminnan tuottaja. Vuonna 2023 Rinnekotien palveluverkosto vahvistui uusien toimipisteiden myötä, mahdollistaen laadukkaat ja tavoitettavat palvelut erityistä tukea tarvitseville ihmisille eri puolilla maata. Myös yleishyödyllinen toimintamme laajeni tavoittaen entistä useampia eri tavoin syrjittyjä, yksinäisiä, omaa polkuaan etsiviä nuoria, asunnottomia, päihderiippuvuuksista kärsiviä, traumatisoituneita, paperittomia ja muuten yhteiskunnan ulkokehälle joutuneita ihmisiä.

Olli Holmström,
toimitusjohtaja

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Sote-alan toimijana Diakonissalaitoksen vastuullisuutta mitataan asiakkaiden, mutta myös henkilöstön hyvinvoinnilla. Tavoitteenamme on olla sote-alan rohkein työpaikka ihmisille, jotka ottavat ammattitaitonsa ohella sydämensä mukaan töihin. Toimintaympäristön haasteista huolimatta työhyvinvointi pysyi hyvällä tasolla ja vetovoima kasvoi. Panostimme työhyvinvointiin, kulttuurinmuutokseen, osaavaan johtamiseen ja uusiin rekrytointin malleihin. Lisäksi keskityimme esihenkilötyön kehittämiseen ja teknologian hyödyntämiseen toimintatapojen yhtenäistämiseksi. Olemme erittäin ylpeitä siitä, että työntekijöiden pitovoima kasvoi ja lähtövaihtuvuus puolittui.

Tavoitteenamme on olla sote-alan rohkein työpaikka ihmisille, jotka ottavat ammattitaitonsa ohella sydämensä mukaan töihin.

Vastuullisuus läpi organisaation

Strategiamme tavoitteena on myös lisätä vastuullisuutta läpi organisaation. Kuluneen vuoden aikana teimme paljon kehitystyötä vastuullisuuden johtamisen, mittaamisen ja raportoinnin osalta. Järjestimme mm. ylimmälle johdolle yhteisen vastuullisuuskoulutuksen ja kehitimme raportointia vastaamaan EU:n kestävyysdirektiivin vaatimuksia. Toteutimme myös ensimmäistä kertaa vastuullisuusaiheiden olennaisuusanalyysin. Olemme sitoutuneita edistämään YK:n kestävä kehityksen tavoitteita, ja työ jatkuu koko henkilöstön voimin. Toivotamme myös kumppanimme lämpimästi tervetulleiksi edistämään ja kehittämään vastuullisuutta kanssamme!

Olli Holmström,
toimitusjohtaja

Diakonissalaitos lyhyesti

Diakonissalaitos tekee rohkeasti työtä ihmisarvoisen elämän puolesta. Säätiön yleishyödyllisen toiminnan avulla tuetaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia. Säätiön omistama yhteiskunnallinen yritys Rinnekodit tarjoaa vaikuttavia sosiaali- ja terveyspalveluja erityistä tukea tarvitseville ihmisille. Lisäksi Diakonissalaitos on mukana koulutustoiminnassa. Yhdessä säätiökonsernin eri toimialat rakentavat oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa.

Diakonissalaitos toimii valtakunnallisesti pääkaupunkiseudulta Rovaniemelle. Olemme vastuullinen työpaikka 3 400 ammattilaiselle, jotka tekevät työtä sydän mukana. Kaiken toiminnan keskiössä on ihminen.

**Työtämme ohjaavat yhteiset arvomme:
ihmisarvo, lähimmäisenrakkautus ja
vastuullisuus.**

Yhteiskunnallinen yritys -merkki kertoo siitä, että meille kannattava liiketoiminta on ennen kaikkea väline vastuullisemman yhteiskunnan rakentamiseen. Käytämme koko tuloksemme yhteiskunnallisen tehtävämme edistämiseen. Olemme sekä Suomalaisen Työn liiton että Arvoliiton jäseniä.

Diakonissalaitoksen yleishyödyllisen säätiökonsernin juridinen rakenne 31.12.2023

Kohokohdat 2023

Nuorten Vamos-toimintamme täytti 15 vuotta. Tänä aikana toiminnassa on ollut mukana yli 16 000 nuorta ja sen vuosittainen hyöty on yli 10 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 Vamoksen piirissä oli 2 600 nuorta, joista 1 891 valmennuksessa. [Lue lisää >](#)

Työhyvinvointia mittaava indeksi säilyi paljon muutoksia sisältäneenä vuonna ennallaan ja oli 4,1/5 (2022: 4,1/5)

143 kokemusosajaa palkattiin keikkatöihin ja kuukausipalkkaisiin työsuhteisiin. [Lue lisää >](#)

Käynnistimme osana Arvontuottajat-hanketta Empatiakampanjan, jonka tavoite oli lisätä empatiaa, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta Kurkimäessä, erityisesti Rinnekodit Sillan naapurustossa. [Lue lisää >](#)

Diakonissalaitos oli Suomen suurimman ihmisoikeus- tapahtuman Helsinki Priden virallinen yhteistyökumppani. [Lue lisää >](#)

Helsingistä 2016 käynnistynyt kummiperhetoiminta laajeni Tampereelle. Tämän ansiosta yhä useampi pakolaistaus-tainen nuori saa suomalaisen kummiperheen. [Lue lisää >](#)

Lahdessa käynnistyi uusi nuorten katutyöhanke, jossa pyritään tavoittamaan alle 18-vuotiaita kadulla eläviä nuoria. [Lue lisää >](#)

Käynnistimme hätäapu-keräyksen helpottamaan aliravittujen pakolaisten ja heidän perheidensä elämää Etiopiassa. [Lue lisää >](#)

Nostimme Asunnottomien yönä esiin erityisesti piiloasunnottomuutta ja olimme mukana eri toimijoiden yhteisissä tapahtumissa ympäri maan. [Lue lisää >](#)

Järjestimme Helsingissä asunnottomien naisten ajatuksia rakkaudesta esitelleen Rakkauksia- taidenäyttelyn yhdessä taiteilija Katriina Haikalan ja Women's room -projektiryhmän kanssa. [Lue lisää >](#)

Toteutimme ensimmäistä kertaa henkilöstön näkemyksiä monimuotoisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta mittaavan DEI-auditoinnin. [Lue lisää >](#)

Otimme kantaa valvottujen käyttötilojen puolesta ja osallistuimme yhteiseen käyttö-tilasimulaatioon A-klinikkasäätiön ja Tukikohdan kanssa. [Lue lisää >](#)

Aloitimme tulevaisuustyön, Imiöasematoiminnan, jonka piiriin kuuluu asiakkaitamme ja henkilöstöä koko konsernista. [Lue lisää >](#)

Rinnekodeilla otettiin käyttöön uusi työvuorosunnittelumalli, joka lisää työhyvinvointia ja juostavuutta sekä työntekijöiden mahdollisuutta vaikuttaa työvuoroihinsa. [Lue lisää >](#)

Rinnekodit pilotoi itsemääräämis- oikeuden tukemista ikäntyneiden palveluissa Oulun seudulla. [Lue lisää >](#)

Käynnistimme kolmivuotisen STEA- rahoitteen hankkeen, jonka tavoitteena on kehittää uusi hoito- ja kuntoutusmalli kehitysvammaisille päihteidenkäyttäjille. [Lue lisää >](#)

Arvojohtaja-podcastissa tenttasimme presidenttiehdokkaita näiden arvoista. [Lue lisää >](#)

Olimme mukana Lauluvoimaa- hankkeessa, jossa hyödynnettiin musiikkia ikäntyneiden ja muistisairaiden hoivan välineenä. [Lue lisää >](#)

Diakonissalaitoksen Psyko- traumatologian keskus täytti vuosia – olemme tarjonneet tukea ja apua kidutetuille jo 30 vuotta. [Lue lisää >](#)

Jonotetaan yhdessä -joulu- keräyksellä keräsimme varoja mielenterveyspalveluissa jonottaville nuorille. [Lue lisää >](#)

Vuonna 2021 käynnistetty Priikka kiertoon -hanke laajeni Oulussa Prikkakeskukseksi, jonka ansiosta kaikki lahjoitettu ruoka hyötykäytetään, eikä toiminnasta synny biojätettä. Hanke jatkuu 2025 loppuun. [Lue lisää >](#)

Yleishyödyllinen toiminta, Diakonia ja sosiaalinen vastuu

Diakonissalaitoksen konsernissa yleishyödyllistä toimintaa toteutetaan säätiössä, Diakonia ja sosiaalinen vastuu -toimialalla. Toiminnan tehtävänä on kulkea kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien rinnalla silloin, kun hätä ja häpeä ovat suurimmat, ja kokemus ihmisarvosta huojuu. Työtä tehdään kolmella tasolla: yksittäisen ihmisen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla.

Kehittäminen ja hankkeet

Vuonna 2023 työtä tehtiin hankkeissa 12 paikkakunnalla eri puolilla Suomea sekä ulkomailla 13 maassa. Työssä kohdattiin eri tavoin syrjittyjä, yksinäisiä, omaa polkuaan etsiviä nuoria, asunnottomia, päihteistä riippuvaisia henkilöitä, traumatisoituneita, paperittomia ja muuten yhteiskunnan ulkokehälle joutuneita ihmisiä.

Vuonna 2023 Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus täytti 30 vuotta ja nuorten Vamos-toiminta 15 vuotta. Pitkäjänteisenä toimijana Diakonissalaitoksen tavoitteena on löytää kestäviä ratkaisuja ja vakiinnuttaa toiminta joko pysyväksi omaksi toiminnaksi tai muiden toimijoiden työn osaksi.

Innovointi ja vaikuttamistyö

Työ vaatii jatkuvaa uuden luomista, heikkoihin signaaleihin rohkeasti tarttumista ja innovointia. Kun hankkeissa ja arjen työssä havaitaan köyhdyttäviä ja syrjiviä rakenteita, ne nostetaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Vuonna 2023 panostettiin yhteiskunnallisten ongelmien innovatiiviseen ratkaisemiseen yhdessä kumppanien kanssa. Yksi esimerkki on vaikuttavuusperusteisten

hankintojen edistäminen julkisella sektorilla yhteistyössä Gesund Partners Oy:n kanssa. Vuonna 2023 Nuorten ohjelma raivasi tilaa nuorten äänelle mediassa ja osallistui yhteiskunnalliseen keskusteluun. Nuoret muun muassa toteuttivat podcast-sarjan ja käynnistivät kansalaisaloitteen nuoriasia-valtuutetun virasta.

Lue lisää toiminnastamme vuoden 2023 [hallituksen toimintakertomuksesta](#).

Yleishyödyllisen toiminnan avainlukuja 2023 (2022)

107 (67)
hanketta

4,6/5,0 (4,6)
asiakaskokemus

87 081
(100 507)
kohtaamiset

8,2 M€ (8,8 M€)
saadut
hankeavustukset

5,5 M€ (3,9 M€)
Diakonissalaitoksen
omarahoitus

Rinnekodit

Yritysjärjestelyn myötä marraskuussa 2023 syntyi Suomen suurin yksityinen sosiaali- ja terveysalan yhteiskunnallinen yritys, joka palvelee lähes 4 500:aa asiakasta ja työllistää 2 900 henkilöä valtakunnallisesti. Rinnekodit Oy on Suomen neljänneksi suurin sosiaalipalveluja tuottava yritys ja osa Diakonissalaitoksen yleishyödyllistä säätökonsernia.

Rinnekodit on kaupungistuvan Suomen erityispalvelujen tuottaja. Tarjoamme palveluja ikääntyneille, kehitysvammaisille ja eri tavoin vammautuneille ihmisille, asunnottomille ja päihteistä riippuvaisille henkilöille, lapsille ja nuorille sekä muille erityistä tukea tarvitseville ihmisille.

Työmme vastuullisuus kumpuaa arvoistamme – ihmisarvo, lähimmäisenrakkautta ja vastuullisuus – sekä tarjoamistamme palveluista: palvelumme on suunnattu heille, jotka tarvitsevat erityistä tukea elämän poluilla.

Asunto ensin -palvelut

Suomi on ainoa EU-maa, jossa asunnottomien määrä on laskussa ja Asunto ensin -mallilla on tässä työssä tärkeä rooli. Kaikessa toiminnassamme lähtökohtana on ihmisarvon kunnioittaminen ja se, että asunto nähdään perustana kuntoutumiselle. Asunto ensin -palveluissa osallistimme asukkaita mm. entisille asunnottomille naisille suunnattuun Women's room -taidehankkeeseen ja ryhmätoimintaan, sählykerhoon, musiikkipajaan, empatiakampanjaan ja moniin muihin toimintoihin.

Riippuvuushäiriöpalvelut

Vuonna 2023 tarjosimme riippuvuushäiriötä sairastaville palveluja Helsingissä ja Tampereella. Palvelujamme ovat opioidikorvaushoito, avohuumehoito sekä sosiaali- ja terveysneuvonta. Naapurustotyön kehittämisen verkosto toimi aktiivisesti ja järjestimme

naapurustotapaamisia ja -toimintaa erityisesti päihdepalveluyksiköidemme ja Asunto ensin -yksiköidemme naapurustossa.

Rinnekodit Oy:n toiminnan avainlukuja 2023 (2022)

2 946
(2 582)
työntekijää

4 489
(4 500)
asiakasta

4.1/5 (4.1)
henkilöstö-
kokemus

4/5 (4.3)
palveluja käyttävien
asiakaskokemus

24 (23)
paikka-
kunnalla

14
hyvinvointi-
alueella

9,4 (8,3) M€
liiketulos

215 (189) M€
liikevaihto

Ikääntyneiden asiakkaiden palvelut

Tarjosimme ympärivuorokautista palveluasumista ja kotiin vietäviä palveluita. Pyrimme takaamaan ikääntyneille asiakkaillemme mielekkään arjen ja pilotoimme kehitysvammaisten palveluissa lakisäateistä itsemääräämisoikeuden tukemissuunnitelmaa ikääntyneiden palveluihin Oulun seudulla. Lisäksi olimme mukana mm. Lauluvoimaa-hankkeessa, jossa hyödynnettiin musiikkia ikääntyneiden ja muistisairaiden hoivan välineenä.

Kehitysvammaisten ja autismitkirjon asiakkaiden palvelut sekä vaikeavammaisten palvelut

Kehitysvammaisille ja autismitkirjon asiakkaille suunnatut palvelumme sisältävät monipuolisia asumispalveluja, perhehoitoa, tutkimus- ja kuntoutusjaksoja sekä työllistymisen ja osallisuuden palveluja. Eri tavoin vaikeasti vammautuneille asiakkaille tarjoamme asumisen tuen ja päivätoiminnan palveluja Oulussa, Rovaniemellä ja Porissa.

Kehitysvammaiset ja vaikeasti vammaiset asiakkaamme olivat keskeisessä roolissa tulevaisuustyöpajoissa eli Ilmiöasema-toiminnassa, joka käynnistettiin 2023.

Lasten ja nuorten palvelut

Tarjoamme lapsille, nuorille ja perheille monipuolisia palveluja arvioinnista intensiiviseen tukeen, kuntoutukseen ja hoitoon. Asiakkaamme ovat erityistä tukea tarvitsevia kehitysvammaisia lapsia ja nuoria sekä lastensuojelun palveluja tarvitsevia ja päihdeongelmaisia lapsia ja nuoria. Moniammatillinen yhteistyö sekä yhteistyö lasten ja nuorten perheiden ja läheisten kanssa on keskeinen osa työtämme.

Lue lisää toiminnastamme vuoden 2023 [hallituksen toimintakertomuksesta](#).

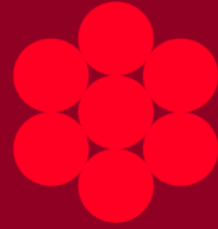
Rinnekodit

Elämän
poluilla

Diakonissa-
laitos

Vastuullisuus Diakonissalaitoksella

Vastuullisuustyön johtaminen

Diakonissalaitos noudattaa toiminnassaan hyvän liiketavan periaatteita. Noudatamme säätiölain, sääntöjen ja viranomaisohjeistuksen ohella säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan vuonna 2015 julkaisemaa ohjetta Säätiön hyvä hallinto. Hallituksen ja johtoryhmän hyväksymät ja vuosittain tarkistettavat koko konsernin toimintaohjeet ja periaatteet liittyvät mm. hankintoihin, sijoitus- ja kiinteistöpolitiikkaan, yritysysteistyöhön, rahoittaja- ja hankeyhteistyöhön, tietoturvaan, tietosuojaan ja henkilöstöpolitiikkaan.

Olemme määritelleet yhteisen tapamme toimia (code of conduct), jota jokaisen työntekijämme on noudatettava. Pidämme huolta, että vastuullinen ja eettinen tapa toimia toteutuu arjessa ja se on myös jokaisen uuden työntekijän perehdytysohjelmassa. Meillä on käytössä myös väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanava (Whistle Blower).

Olemme määritelleet erikseen vastuullisuusriskit. Ennakoimme ja varaudumme niihin Diakonissalaitoksen yhtenäistä riskienhallintamallia hyödyntäen. Huolehdimme ja arvioimme toimintamme laatua säännöllisesti. Koko konsernissa on käytössä yhtenäinen SHQS-laadunarviointikriteeristö (Social and Health Quality Standard).

Vastuullisuuden johtaminen ja seuranta on konsernin johtoryhmän tehtävä. Vastuullisuus on osa Diakonissalaitoksen strategiaa ja johtoryhmässä vastuullisuustyön edistäminen on nimetty viestintä- ja vastuullisuusjohtajalle, joka toimii myös vastuullisuuden ohjausryhmän puheenjohtajana. Ohjausryhmän tehtävänä on edistää vastuullisuusohjelman tavoitteita. Vastuullisuustyöstä raportoidaan kaksi kertaa vuodessa konsernin johtoryhmälle ja 1-2 kertaa vuodessa hallitukselle. Johtoryhmä ja hallitus myös päättävät suurimmista linjauksista.

Vastuullisuus on yksi arvoistamme ja ohjaa johtamista koko konsernissa. Rakennamme sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää maailmaa. Kannamme vastuuta toimiemme vaikutuksista yksilön, yhteisön, yhteiskunnan ja ympäristön tasolla.

Vastuullisuuskoulutusta johdolle

Diakonissalaitoksen strategian yhtenä tavoitteena on viedä vastuullisuus läpi organisaation. Tätä tavoitetta edistämään käynnistettiin ylimmän johdon vastuullisuuskoulutus. Kevään ja syksyn aikana toteutettuun koulutukseen osallistui 31 henkilöä, 84 % ylimmästä johdosta.

Koulutuksen avulla vahvistimme osaamista ja yhteistä kulttuuria Diakonissalaitoksen vastuullisuustyössä. Vastuullisuuskoulutuksen teemoja olivat mm. monimuotoisuus, asiakkaiden osallisuus, ESG-raportointi, datan hyödyntäminen, ympäristövastuu ja vastuullisuuden johtaminen. Koulutuksessa oli itsenäisen työskentelyn lisäksi yhteensä 6 tapaamista, joista 4 verkossa ja 2 lähitapaamista. Koulutus jatkuu vuonna 2024, jolloin siihen osallistuvat palvelualuejohtajat.

Monimuotoisuus oli koulutuksen teemana liikkuvan väestön päiväkeskuksessa Hirundossa Helsingissä.

Taloudellinen vastuu

Konsernin varsinaiseen toimintaan kuuluvat säätiön yleishyödyllinen toiminta ja konsernin liiketoiminnot. Kannattavuus ja omavaraisuus mahdollistavat liiketoiminnan kehittämisen ja kasvattamisen sekä säätiön tarkoituksenmukaisen toiminnan rahoituksen ja jatkuvuuden. Säätiön varallisuus koostuu kiinteistöistä, konserniyhtiöiden osakkeista ja sijoitusarvopapereista. Säätiön varallisuutta hoidetaan huolellisesti ja suunnitelmallisesti.

Sijoitusomaisuudella tarkoitetaan omaisuutta, joka ei ole varsinaisen toiminnan välittömässä käytössä, vaan jonka tuottoa käytetään säätiön varsinaisen toiminnan rahoittamiseen. Varat on sijoitettu suunnitelmallisesti ja sijoittamista ohjaa hallituksen vuosittain hyväksymä sijoituspolitiikka.

Vastuullisen sijoittamisen avulla varmistetaan sijoituksille hyvä tuotto sekä hallitaan sijoitusriskejä. Ulkoisilta varainhoitajilta edellytetään, että he ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Lisäksi varainhoitajan täytyy olla Finsifin (Finland's Sustainable Investment Forum) jäsen. Varat sijoitetaan vastuullisten toimijoiden instrumentteihin.

Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon ESG-näkökohdat eli ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät asiat. Kiinteistö-sijoituksissaan Diakonissalaitos ottaa vastuullisuuden huomioon mm. pitämällä hyvää huolta kiinteistökannastaan ja kehittämällä niitä ympäristö-vastuullisesti. Kiinteistöissä huomioidaan erityisesti energiatehokkuus, kestävä kehitys ja ekologisuus. Lisäksi huomiota kiinnitetään kiinteistöjen elinkaarimittaiseen vastuullisuuteen, aliurakoitsijoiden työvelvoitteista huolehtimiseen ja työsuojeluun. Kiinteistöihin liittyvät ympäristötavoitteet ovat myös keskeisessä roolissa Diakonissalaitoksen vastuullisuusohjelmassa.

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiöllä on rahankeräyslupa. Noudatamme vastuullisen varainhankinnan periaatteita ja kerätyt varat käytetään heikoimmassa asemassa olevien ihmisten auttamiseksi. Yritysyhteistyön ja lahjoitusten avulla niin yksityiset ihmiset kuin yritykset ja yhteisöt voivat tulla mukaan tekemään kanssamme vastuullista ihmisarvotyötä. Vuonna 2023 tuotot olivat 1,1 M€. Näistä 85 % ohjattiin Diakonissalaitoksen yleishyödylliseen toimintaan. Keräystuotolla tarjottiin pääosin hätäapua Ukrainaan sekä tuettiin syrjäytymisvaarassa olevia nuoria säätiön hankkeissa.

**Vuonna 2023
Diakonissalaitos käytti omia
varoja ihmisarvotyöhön
yhteensä 5,5 M€.
Varoilla rahoitettiin mm.
Vamos-nuortenpalvelua ja
Psykotraumatologian
keskuksen toimintaa.**

Konsernin talouden avainlukuja 2023 (2022)

Varsinaisen toiminnan tuotot	Tilikauden ylijäämä	Varsinaisen toiminnan tulos	Sijoitusarvopapereiden markkina-arvo	Kiinteistö- ja metsäomaisuuden markkina-arvo	Investoinnit	Konsernin omavaraisuus
258 M€ (233 M€)	5.9 M€ (4.6 M€)	-5,1 M€ alijäämäinen (0,2 M€)	210 M€ (194 M€)	150 M€	9,2 M€ (11,5 M€)	81% (82%)

Sidosryhmäyhteistyö

Diakonissalaitoksen onnistuminen työssään edellyttää vahvaa sidosryhmäyhteistyötä ja jatkuvaa dialogia. Tärkeimpiä sidosryhmiämme ovat henkilöstö, asiakkaat, viranomaiset, poliittiset päättäjät, toimittajat, rahoittajat, yritykset, yhteistyökumppanit, median edustajat sekä muut yhteiskunnalliset toimijat.

Vuonna 2023 pidimme aktiivisesti yhteyttä sidosryhmiimme. Yhteistyöhankkeiden avulla kehitimme uusia sote-alan ratkaisuja ja tapoja kerätä heikkoja signaaleita. Tehostimme yritys yhteistyötä ja yhteiskunnallista vaikuttamista. Yhteydenpito poliittisiin päättäjiin oli tiivistä ja rekisteröidyimme avoimuusrekisteriin, jonne vuodesta 2024 ilmoitetaan kaikki eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuva vaikuttamistyö.

Järjestimme useita eri tilaisuuksia sidosryhmien tapaamiseksi. Merkittävimpiä näistä vuonna 2023 olivat Helsingissä järjestetyt Diakonissalaitoksen korttelijuhla, Auroran päivän tapahtuma ja Rinnekotien Tunne työsi -seminaari sekä Asunnottomien yön tilaisuudet. Lisäksi kumppanipäiviä järjestettiin Oulussa, Tampereella ja Helsingissä. Vaikuttajille suunnattu Laitakaupungin luokkaretki järjestettiin

6 kertaa. Kerran kuukaudessa ilmestyvä uutiskirjeemme tavoitti noin 7000 tilaajaa.

Vuonna 2023 yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa tehtiin entistä suunnitelmallisemmaksi ja kokemusta yhteistyöstä mitattiin säännöllisesti.

Tiiviin ja aktiivisen vuoropuhelun tavoitteena on tuntee entistä paremmin alueiden tarpeet ja tunnistaa yhteistyön mahdollisuudet.

Seuraamme myös asiakaskokemusta palvelujen ja toiminnan kehittämiseksi entistä paremmaksi. Asiakas on meille moninainen käsite. Hän on palveluja käyttävä tai toiminnassa mukana oleva asiakas, palvelua käyttävän asiakkaan läheinen, palveluja ostavan hyvinvointialueen edustaja, lahjoittaja tai yritys yhteistyökumppani. Vastuu asiakaskokemuksesta on jokaisella työntekijällämme.

Tavoitteenamme on, että palveluita käyttävä asiakas tulee kuulluksi ja pääsee itse vaikuttamaan oman palvelunsa sisältöön. Asiakastyötä tehdään tavoitteellisesti ja yksilöllisiin suunnitelmiin perustuen. Jokaisen asiakkaan elämän polku on omanlaisensa.

Auroran päivän sidosryhmätilaisuudessa jaoimme ensimmäistä kertaa kumppanipalkinnon. Sen sai vanhempi konstaapeli **Heikki Mäkiprosi** naapurustyön vahvistamisesta. Kuvassa myös Auroran asussa vuonna 2023 eläkkeelle jäänyt johtava diakonissa **Kirsti Rinta-Panttila** (oik.) ja yritysvarainhankinnan asiantuntija **Iiris Kivimäki**.

[Lue lisää >](#)

Maine hyvällä tasolla

Mittaamme säännöllisesti mainettamme suuren yleisön, vaikuttajien ja henkilöstön keskuudessa. Jo vuodesta 2016 toteutettu mainetutkimus kertoo, että Diakonissalaitoksen kokonaismaine on hyvällä tasolla ja luottamus toimintaamme kohtaan on vahva. Vuonna 2023 toteutetussa tutkimuksessa vahvimpana maineen osa-alueena oli vastuullisuus. Myös maineemme työnantajana parantui kaikissa tutkituissa kohderyhmissä sote-alan haasteista huolimatta.

Diakonissalaitoksen maine 2023 (2022)

Kokonaismaine

Suuri yleisö 3,5 (3,5)
Päättäjät ja vaikuttajat 3,9 (3,9)
Henkilöstö 3,9 (3,6 v. 2021)

Toimii oikein ja vastuullisesti, huomioi yhteiskunnan ja ympäristön

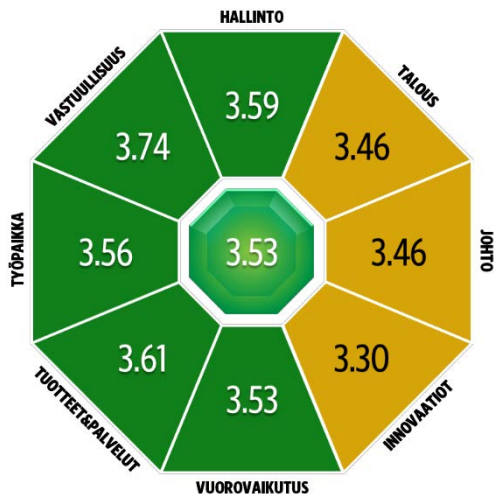
Suuri yleisö 3,7 (3,7)
Päättäjät 4,2 (4,2)
Henkilöstö 4,0 (3,8 v. 2021)

Kohtelee työntekijöitään hyvin ja tasapuolisesti

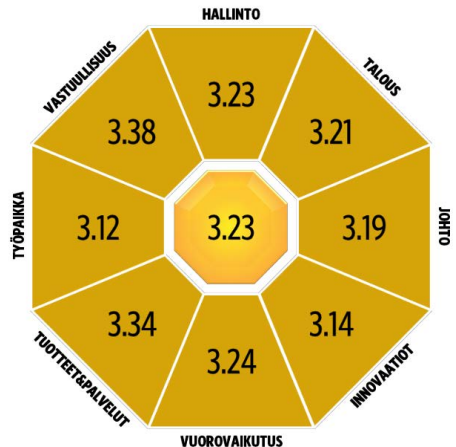
Suuri yleisö 3,6 (3,5)
Päättäjät 3,8 (3,7)
Henkilöstö 3,7 (3,4 v. 2021)

Luottamus ja Maine -tutkimus 2023, T-media

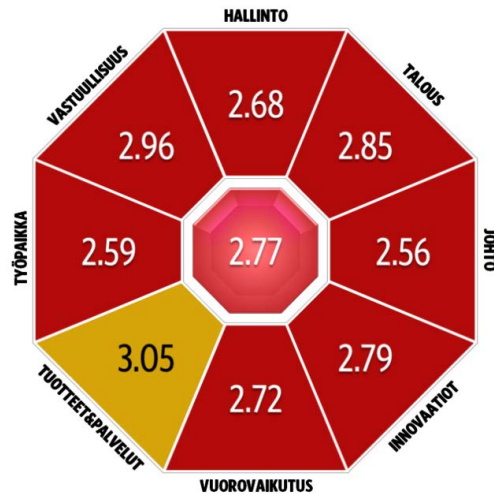
Diakonissalaitos

Rinnekodit

Toimiala yleisesti

Vastuullisuusraportointi

Diakonissalaitoksen tavoitteena on, että vastuullisuuden mittaaminen ja raportointi vastaavat vastuullisuusraportoinnin sääntelyn vaatimuksia ja ottavat huomioon Diakonissalaitoksen liiketoiminnan ja yleishyödyllisen toiminnan erityispiirteet sekä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien tiedontarpeet.

Vuonna 2023 jatkettiin raportoinnin kehittämistyötä, jonka tavoitteena on saavuttaa EU:n kestävyysdirektiivin mukainen raportointivalmius. Syksyllä toteutettiin tarvittava kaksoisolennaisuusanalyysi ja vastuullisuusmittareiden päivittäminen kestävyysraportointistandardien (ESRS-standardit) mukaisiksi. Työn etenemisestä raportoitiin marraskuussa Diakonissalaitoksen hallitukselle, joka on nostanut vastuullisuusraportoinnin tärkeäksi kehityskohteeksi. Keväällä 2024 työtä jatketaan valittujen vastuullisuusmittareiden harjoitusvarmennuksella ja uusien mittareiden tavoitteiden asettamisella.

CSRD-direktiivi (The Corporate Sustainability Reporting Directive) on uusi EU-lainsäädäntö, joka edellyttää kaikkien suurten yritysten raportoivan ympäristöön ja yhteiskuntaan vaikuttavista toimistaan. Direktiivi tulee voimaan vaiheittain ja Diakonissalaitos tulee raportoinnin piiriin 2025.

Kaksinkertaisen olennaisuuden arviointi

Arviointi toteutettiin syksyllä 2023 ja siihen sisällytettiin Diakonissalaitoksen liiketoiminta sekä yleishyödyllinen toiminta. Konserniin kuuluva koulutustoiminta rajattiin arvioinnin ulkopuolelle. Arvioinnin tarkoituksena oli tunnistaa ja määrittää Diakonissalaitokselle merkittävimmät vastuullisuusaiheet ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvien vaikutusten ja Diakonissalaitokseen kohdistuvien taloudellisten vaikutusten näkökulmista lyhyellä (alle 1 vuotta), keskipitkällä (1-5 vuotta) ja pitkällä (yli 5 vuotta) aikavälillä.

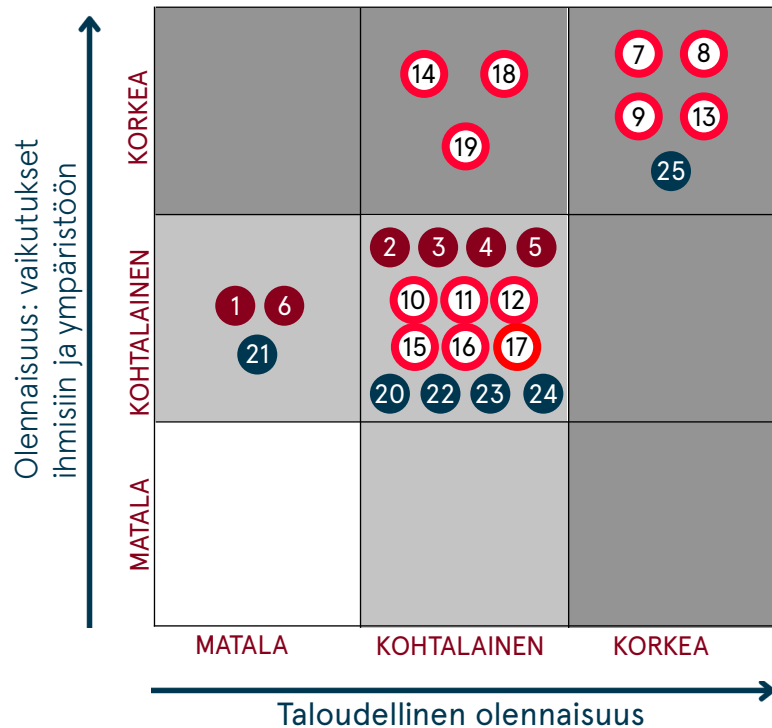
Kaksinkertaisen olennaisuuden arviointi perustui taustamateriaaleihin, Diakonissalaitoksen avainhenkilöiden haastatteluihin ja keskusteluihin johdon ja asiantuntijoiden kanssa työpajoissa ja -kokouksissa, joissa käsiteltiin arvioinnin tuloksia. Arvioinnissa tunnistetut olennaiset vastuullisuusaiheet kuvattiin ja pisteytettiin. Ne myös luokiteltiin ESRS-standardien mukaisiin ympäristö, yhteiskunnallinen ja hallintotapa -teemoihin.

Diakonissalaitoksen olennaiset vastuullisuusaiheet liittyvät omaan työvoimaan (työolot ml. terveys ja turvallisuus, yhdenvertaisuus, kehittäminen, monimuotoisuus). Korkeat pisteet sai myös oman työvoiman ja palveluiden käyttäjien tietosuoja ja -turva sekä säätöön yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttaminen.

Kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin tulokset määrittivät ne olennaiset vastuullisuusaiheet, joista Diakonissalaitos tulee raportoimaan CSRD-direktiivin mukaisesti.

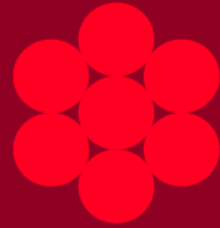
Vastuullisuuden olennaisuuden luokat

Ympäristö	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen 2. Ilmastonmuutoksen hillintä 3. Energian kulutus ja uusiutuva energia 4. Veden kulutus ja vesihuolto 5. Resurssien käyttö 6. Jätteet ja kierrätys
Yhteiskunta (sosiaalinen)	<ol style="list-style-type: none"> 7. Oma työvoima: työolot ml. työterveys ja turvallisuus 8. Oma työvoima: yhdenvertaisuus, kehittäminen, monimuotoisuus 9. Oma työvoima: yksityisyys (tietosuoja ja -turva) 10. Arvoketjun työntekijät: työolot 11. Arvoketjun työntekijät: tasa-arvoinen palkkaus 12. Arvoketjun työntekijät: pakkotyö 13. Palveluiden käyttäjät: yksityisyys (tietosuoja ja -turva) 14. Palveluiden käyttäjät: henkilökohtainen turvallisuus ja koskemattomuus 15. Palveluiden käyttäjät: lasten suojeleminen 16. Palveluiden käyttäjät: yhdenvertaisuus 17. Palveluiden käyttäjät: vastuullinen markkinointi 18. Palveluiden käyttäjät: osallisuus ja toimijuus 19. Palveluiden käyttäjät: asiakastyytyväisyys
Hallintotapa	<ol style="list-style-type: none"> 20. Yrityskulttuuri 21. Väärinkäytösten paljastajien suojelu 22. Poliittinen vuorovaikutus 23. Suhteet tavarant- ja palveluntuottajiin 24. Korruptio ja lahjonta 25. Säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttaminen

Diakonissa-
laitos

Vastuullisuus- ohjelma

Diakonissalaitoksen vastuullisuusohjelma

Diakonissalaitoksen vastuullisuusohjelma edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. YK:n jäsenmaat sopivat vuonna 2015 kestävän kehityksen toimintaohjelmasta ja tavoitteista, jotka ohjaavat kestävän kehityksen edistämistä vuosina 2016–2030. Niiden pyrkimyksenä on poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta ja turvata hyvinvointi ympäristölle kestävällä tavalla.

Vastuullisuusohjelman tavoitteita edistettiin konsernin eri toimintoja ja toimialoja yhdistävissä työryhmissä. Ohjelman edistymistä seurattiin osana konsernin strategiaa. Tavoitteena on jalkauttaa vastuullisuustyö läpi organisaation.

Olemme vastuullisuusohjelmassamme sitoutuneet edistämään kymmentä YK:n kestävän kehityksen tavoitetta

1. Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille. (Tavoite 3)
2. Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. (4)
3. Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia. (5)
4. Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille. (7)
5. Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja. (8)
6. Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä. (10)
7. Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys. (12)
8. Toimia kiireellisesti ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. (13)
9. Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla. (16)
10. Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. (17)

25.9. vietettiin YK:n kestävän kehityksen liputuspäivää. Sen kunniaksi myös meillä Diakonissalaitoksen Helsingin korttelissa liehui SDG-lippu. Liputtamalla halusimme osoittaa sitoutumisemme YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen.

Vuonna 2023 vastuullisuusohjelmaa toteutettiin viidellä osa-alueella: Yhteiskunnallisen luottamuksen lisääminen, hyvinvoiva ja osaava henkilöstö, asiakkaiden osallisuuden ja toimijuuden lisääminen, syrjinnästä vapaa yhteisö ja ympäristövastuu. Vuoden lopussa ohjelma päivitettiin ja teemat yhdistettiin neljäksi kokonaisuudeksi. Jatkossa syrjinnän vastainen työ on osana muita osa-alueita.

Vastuullisuustyössä huomioimme, että kannamme vastuun ympäristöstä ja ihmisistä sekä toimimme hyvän hallintotavan mukaisesti (ESG).

Diakonissalaitoksen vastuullisuusohjelma 2024

YHTEISKUNNALLISEN LUOTTAMUKSEN LISÄÄMINEN

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
Sovinnon edistäminen ja rauhantyö
Onnistuminen yleishyödyllisenä säätiökonsernina
Vastuullinen kumppani

VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ

Kasvihuonepäästöjen vähentäminen
Sähkön ja lämmönkulutuksen pienentäminen
Ruokahävikin alentaminen
Kierrätysasteen parantaminen
Henkilöstön ympäristöosaamisen vahvistaminen

HYVINVOIVA JA OSAAVA HENKILÖSTÖ

Hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö
Osaava henkilöstö
Monimuotoinen Diakonissalaitos
Työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu

ASIAKKAIDEN OSALLISUUDEN JA TOIMIJUUDEN VAHVISTAMINEN

Asiakastyytyväisyys
Asiakkaiden toimijuuden vahvistaminen
Asiakkaiden osallistuminen päätöksentekoon
Diakonissalaitos on työpaikka täsmätökykyisille ja vaikeasti työllistettäville
Kokemusosaamisen vahvistaminen

Yhteiskunnallisen luottamuksen lisääminen

Tavoitteenamme on lisätä ihmisten luottamusta toisiinsa, yhteisöihin, yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Teemme töitä sen puolesta, että jokainen ihminen voi tuntea itsensä arvokkaaksi.

Vaikutamme aktiivisesti havaitsemiimme epäkohtiin. Rohkea vaikuttaminen on meille vastuullisuutta. Viemme havaitsemamme epäkohdat ja niihin löydetyt ratkaisut päättäjien tiedoksi. Kuuntelemme asiakkaita ja hyödynnämme kokemustietoa. Haluamme tuottaa asiakkaille kokemuksen siitä, että he ovat osa yhteiskuntaa.

Vastuullisuusohjelman tavoitteet:

- Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Sovinnon edistäminen ja rauhantyo
- Onnistuminen yleishyödyllisenä säätiökonsernina
- Vastuullinen kumppani

Toiminnan avainlukuja 2023 (2022)

87 081

kohtaamista
yleishyödyllisessä
toiminnassa (100 507,
mukana hätmajoitus)

1 890 (2006)

nuorta
Vamos-toiminnassa

1 550

osallistujaa
Sovinto-ohjelmassa

5,5M€ (3,9)

Yleishyödylliseen
toimintaan käytettyjen
säätiön varojen määrä

0,9 % (1,0)

Kehitysyhteistyöhön menevä
prosenttiosuus konsernin
toiminnan tuotosta.

Työtä yhteiskuntarauhan ja sovinnon puolesta

Luomme eri palveluissamme ja kansalaistoiminnassa yhteisöjä, joissa ihmiset vähitellen alkavat luottaa toisiinsa ja omiin kykyihinsä. Onnistuminen yleishyödyllisenä säätiökonsernina tarkoittaa sitä, että tuotamme vaikuttavaa toimintaa ja palveluita, joiden avulla ihmisarvon kokemus vahvistuu.

Diakonissalaitoksen vaikuttamistyötä vahvistettiin vuonna 2023. Vaikuttamistyön tavoitteet perustuvat kokemukseen työstä haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten kanssa, ja koskevat maahanmuuttopolitiikkaa, nuorten hyvinvointia, päihdepolitiikkaa, naapurustotyön vahvistamista ja sote-alan tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamista. Yhteiskunnan haavoittuvimpien ryhmien nostaminen marginaalista on välttämätöntä, jotta voimme lisätä luottamusta, yhteiskuntarauhaa ja inhimillistä turvallisuutta.

Tähtäsimme luottamuksen lisäämiseen myös kansainvälisessä toiminnassamme. Kehitysyhteistyössä tavoitteena on tasa-arvoinen, sovinnossa elävä ja kaikkien osallisuutta tukeva yhteiskunta. Tuimme myös yhteisöjen kykyä toipua sodista ja konflikteista luottamusta ja rauhaa vahvistavien sovintoprosessien avulla mm. Afrikan sarven alueella.

Emme tee työtämme yksin vaan yhdessä kumppaneiden kanssa. Esimerkiksi Sovinto-ohjelmamme aloitti yhteistyön Suomen Partiolaisten ja SSF:n kanssa vertaissovittelemallin ja sovintotaitojen levittämiseksi valtakunnallisesti partiolaistille.

Kolme nostoa vuodesta 2023

Diakonissalaitos vaikutti aktiivisesti hallitusohjelmaan viidellä alueella, jotka koskivat maahanmuuttopolitiikkaa, nuorten hyvinvointia, päihdepolitiikkaa, naapurustotyötä ja sote-alan toimintaedellytysten turvaamista.

Diakonissalaitoksen Nuorten ohjelma teki yhdessä muiden nuorisotalon toimijoiden kanssa kansalaisaloitteen nuoriasiavaltuutetun perustamisesta.

Jatkoimme sodan keskellä olevien ukrainalaisten tukemista Ukrainassa. Diakonissalaitoksen tuella autettiin vaikeimmassa asemassa olevia ukrainalaisia, kuten vammaisia, vanhuksia, vähemmistöihin kuuluvia ja yksinhuoltajia.

Empatia lisää yhteiskunnallista luottamusta

Kurkimaässä Helsingissä käynnistyneessä empatiakampanjassa rakennettiin taiteen keinoin yhteisöllisyyttä ja toimintamalleja, jotka tekevät arjen rinnakkaiselosta viihtyisämpää, turvallisempaa ja sujuvampaa kaikille. Empatiataiteilija **Enni-Kukka Tuoman** kanssa toteutettu kampanja kutsui asumisyksikkö Rinnekodit Sillan asukkaat, työntekijät, naapurit sekä alueella toimivat ihmiset vuoropuheluun ja osaksi osallistavaa luovaa prosessia. Empatian rooli on kriittinen yhdenvertaisimpien yhteisöjen ja yhteiskunnan tulevaisuuden rakentamisessa. Sen radikaalia voimaa tarvitaan erityisesti tässä ajassa, jossa maailmanlaajuinen empatiavaive kasvaa ja arvot polarisoituvat.

[Lue lisää >](#)

Naapurustotyö vahvistaa arjen turvallisuutta

Diakonissalaitoksella ja Rinnekodeilla tehdään monimuotoista naapurustotyötä, jotta eri yksiköissä asuvat ja asioivat ihmiset pääsisivät osaksi ympäröivää yhteisöä. Naapurustotyö kytketään myös usein osaksi uusien yksiköiden suunnittelua. Naapurustotyön tuottamat kohtaamiset lisäävät ymmärrystä erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten välillä ja näin edesauttavat rauhanomaista rinnakkaiseloa.

Vuonna 2023 jatkoimme naapurustotyön kehittämistä ja siihen liittyvät tavoitteet nostettiin myös osaksi Diakonissalaitoksen hallitusohjelma-tavoitteita. Naapurustotyö sisälsi esimerkiksi alueen asukkaille, yrityksille ja muille toimijoille järjestettäviä keskustelutilaisuuksia, tapahtumia ja kyselyitä alueen turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämiseksi. Lisäksi naapurustotyöhön kuului yhteistyö poliisin, viranomaisten sekä alueen yrittäjien ja oppilaitosten kanssa.

Vuonna 2023 toteutimme myös erillisen naapurustotyön kyselyn Asunto ensin -yksiköiden ja päihdepalveluiden naapurustoon, jolla kartoitimme yhteistyön toimivuutta ja haasteita.

[Lue lisää >](#)

Henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen

Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö on tärkein voimavaramme ja onnistumisemme mahdollistaja. Hyvinvointi kattaa ammatillisen osaamisen, psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin sekä turvallisuuden. Henkilöstön hyvinvointi on yhteydessä työn mielekkyyteen, merkityksellisyyteen sekä työntekijän kokemaan motivaatioon.

Tavoitteenamme on tukea ja edistää työntekijöiden hyvinvointia ja osaamista. Tarjoamme työntekijöillemme turvallisen, yhdenvertaisen työpaikan, jossa jokainen on arvokas juuri sellaisena kuin on. Tarjoamme työpaikan, jossa jokaisen on mahdollisuus ylläpitää ja kehittää osaamistaan sekä voida hyvin. Haluamme olla alan rohkein työpaikka ihmisille, jotka ottavat ammattitaidon ohella sydämensä mukaan töihin.

Vastuullisuusohjelman tavoitteet:

- Hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö
- Osaava henkilöstö
- Monimuotoinen Diakonissalaitos
- Työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu

Toiminnan avainlukuja 2023 (2022)

3 200 (3 200)

työntekijää

4,1/5 (4,1)henkilöstön
hyvinvointi-indeksi**3,9/5 (3,9)**henkilöstön kokemus
työn turvallisuudesta**34 (27)**työntekijöiden
nettosuositteluindeksi
NPS**2 (1,8)**koulutuspäivää
per työntekijä**4,1/5 (4,1)**henkilöstön
yhdenvertaisuuden
kokemus**3,7/5 (3,8)**henkilöstön
oikeudenmukaisen
ja tasapuolisen
kohtelun kokemus

Tavoitteena motivoitunut työntekijä

Vuosi 2023 oli konsernissa muutosten vuosi sote-liiketoimintojemme yhdistyessä. Laajoista muutoksista huolimatta vuoden 2023 työhyvinvointikyselyn mukaan työntekijäkokemus säilyi vahvana ja henkilöstön nettosuositeluindeksi oli edelleen kehittynyt positiiviseen suuntaan.

Vuonna 2023 tuimme erityisesti muutoksen johtamista ja yhtenäisten toimintatapojen ja työkultuurin varmistamista esihenkilötyössä. Hyvän johtamisen, sujuvan arjen ja toimivien työyhteisöjen varmistamisella pyrimme luomaan kaikille hyvät työolosuhteet ja mahdollisuudet onnistua ja voida hyvin työssään.

Tuemme henkilöstön hyvinvointia ennaltaehkäisevästi monipuolisilla hyvinvointietuuksilla sekä sisäisillä hyvinvointia tukevilla palveluillamme. Henkilöstön käytössä ovat monipuoliset työterveyspalvelut, joihin sisältyvät muun muassa mielen hyvinvoinnin asiantuntijoiden matalan kynnyksen palvelut. Työyhteisöillä on mahdollisuus kehittää työtään ja yhteistyötä työnohjauksella.

Oman hyvinvoinnin tukemiseen ja työkykyjohtamiseen tarjoamme koulutusta niin esihenkilöille kuin työyhteisölle yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Arvioimme työyhteisön toimivuutta ja hyvinvointia päivittäisjohtamisen keinoin sekä vuosittaisella hyvinvointikyselyllä.

Panostamme työnantajakuvan kehittämiseen ja sitä kautta vaikutamme sote-alan arvostukseen ja sen veto- sekä pitovoimaan. Tarjoamme innostavia urapolkuja, mahdollisuuden ammatilliseen kehittymiseen ja tilaisuuksia hyödyntää osaamista monipuolisesti erilaisten asiakasryhmien parissa työskennellen.

Rekrytointiviestinnässä perehdyimme selkokielen periaatteisiin, jotta viestintämme olisi helposti ymmärrettävää ja hakijaviestintämme palvelisi entistä paremmin myös henkilöitä, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Aloimme myös kerätä hakijapalautetta juuri rekrytoituilta ja haastatteluprosessissa olevilta (NPS = 70).

Huolehdimme yhdenmukaisilla toimintamalleilla ja ohjeistuksilla turvallisen työpaikan rakenteista sekä varmistamme riittävän turvallisuusosaamisen asianmukaisella perehdytyksellä sekä turvallisuuskoulutuksilla niin esihenkilöille, työyhteisölle kuin yksiköiden turvallisuusyhteyshenkilöille. Teemme tiivistä yhteistyötä työsuojeluorganisaation ja työterveyshuollon kanssa työpaikan riskien, voimavaratekijöiden ja kuormitustekijöiden tunnistamiseksi ja kehittämiseksi.

Vuonna 2022 aloitettu yhteistyö taloudenhallintaan ja velkaantumisiin erikoistuneen Solidate Oy:n kanssa jatkui. Työntekijöille on annettu neuvontaa, heidän taloustilanteensa on kartoitettu ja on tehty toimenpide-ehdotuksia sekä annettu järjestelylainoja, joilla velkakierre on katkaistu kerralla.

Syrjinnästä vapaa ympäristö

Vuonna 2023 toteutimme vuosittaisen hyvinvointi-kyselymme lisäksi ensi kertaa DEI-auditoinnin kartoittaaksemme tarkemmin työntekijäkokemusta ja kehittämistarpeitamme monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden toteutumisesta työpaikalla.

Verkkokoulutusympäristöömme toteutimme koko työyhteisölle koulutussisältöjä monimuotoisen työelämän teemoista tietoisuuden ja osaamisen lisäämiseksi. Verkkokoulutuksia toteutettiin mm. monimuotoisesta työelämästä, kielitietoisesta ja kulttuurisensitiivisestä työtteesta sekä Setan kanssa yhteistyössä verkkokoulutukset sateenkaari-ihmisistä työelämässä ja seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta.

Olimme jälleen myös Suomen suurimman ihmisoikeustapahtuman Helsinki Priden virallinen yhteistyökumppani.

Kolme nostoa vuodesta 2023

**Työntekijöiden antama suositte-
luindeksi lähes kolminkertaistui,
organisaation pitovoima kasvoi ja
lähtövaihtuvuus puolittui vuonna 2023.**

**Toteutimme koko työyhteisölle
verkkokoulutussisältöjä monimuotoisen
työelämän teemoista. Lisäksi otimme
käyttöön yhdenmukaisen turvallisuuskansion
ja turvallisuuden vuosikellon kaikissa
yksiköissämme.**

**Saimme Mieli ry:n Hyvän mielen työpaikka-
merkin toisena vuonna peräkkäin. Tunnustus
on työväline mielenterveyden edistämisen
arviointi- ja kehittämistyöhön työpaikoilla.**

DEI-auditointi opettaa omasta organisaatiosta

Vuonna 2023 toteutetulla DEI-auditoinnilla pyrimme arvioimaan työyhteisön nykytilaa ja työntekijäkokemusta monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden näkökulmasta sekä tekemään näkyväksi prosessit ja rakenteet, joissa olisi parantamisen varaa.

Tavoitteemme on, että kehitämme DEI-työtä jatkossa systemaattisemmin ja osana vastuullisuustyötämme.

[Lue lisää >](#)

Asiakkaiden osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen

Tavoitteenamme on tukea asiakkaidemme ja toiminnassa mukana olevien henkilöiden aktiivisuutta ja toimijuutta. Vahvistamme näin heidän itsemääräämisoikeuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksiaan omaan elämään, yhteisöön ja yhteiskuntaan.

Järjestämme asiakkaillemme tilaisuuksia, joissa vahvistetaan luottamusta ja yhdessä elämisen taitoja. Keräämme säännöllisesti palautetta asiakastytyväisyydestä ja seuraamme osallisuuden kokemusta. Työmme ytimessä on halu kohdata ihminen, kuunnella ja kysyä ”Mitä sinulle kuuluu? Miten voin olla avuksi?” Olemme kiinnostuneita asiakkaidemme ja toiminnassa mukana olevien henkilöiden kokemuksesta ja haluamme luoda heille mahdollisuuksia osallisuuteen ja osallistumiseen.

Vastuullisuusohjelman tavoitteet:

- Asiakastytyväisyys
- Asiakkaiden toimijuuden vahvistaminen
- Asiakkaiden osallistuminen päätöksentekoon
- Diakonissalaitos on työpaikka täsmätökykyisille ja vaikeasti työllistettäville
- Kokemusosaamisen vahvistaminen

Toiminnan avainlukuja 2023 (2022)

NPS 69

Diakonia ja sosiaalinen vastuu ja hankkeet (asiakaskokemuksen nettosuosittelevuusindeksi)

NPS 81

Nuorten ohjelma ja Vamos

NPS 53

Rinnekodit

143 (62)

palkattua kokemusosaajaa

11 (10)

täsmätökykyistä työllistettyä

4,3/5 (4,3)

asiakkaiden kokemus osallistumisesta päätöksentekoon asiakastytyväisyyskyselyssä

137

asiakasta osallistui Ilmiöasematoimintaan eli tulevaisuuskeskusteluihin paremmasta tulevaisuudesta.

Vaikuttavia palveluja vieraanvaraisesti

Tavoitteenamme on, että vieraanvaraisuus on meillä perustavanlaatuinen kulttuuri. Tavoite on kirjattu myös strategiamme arvolupaukseen: rakennamme vieraanvaraisia yhteisöjä, joissa luottamus, osallisuus ja toimijuus vahvistuvat.

Asiakkaat ja toiminnassa mukana olevat ihmiset ovat itse parhaita kertomaan palvelun vaikuttavuudesta omalla kohdallaan. Mittaamme säännöllisesti sekä palveluita käyttävien asiakkaiden että tilaaja-asiakkaidemme tyytyväisyyttä.

Toteutimme syksyllä asiakaskokemuskyselyn palveluissamme oleville asiakkaille. Kyselyyn vastasi lähes 1 300 henkilöä. Asiakaskokemus sai kauttaaltaan positiiviset arviot ja asiakas-tyytyväisyys lukuna arvon 4/5. Panostamme palveluun ihmiseltä ihmiselle ja sen ovat myös asiakkaamme huomanneet, sillä myös kohdatuksi tulemiseen liittyvät kysymykset saivat hyvät arvosanat.

Pilotoimme itsemääräämisoikeuden tukemista ikääntyneiden palveluissa Oulun seudulla. Itsemääräämisoikeuden tukemissuunnitelma on meillä nyt osa ikääntyneiden palvelun toteuttamissuunnitelmaa Oulun alueella.

Halusimme näin edistää myös muiden kuin kehitysvammaisten henkilöiden oman äänen kuulumista palvelujen sisällön suunnittelussa. Suunnitelma sisältää kokonaiskuvan asiakkaasta, kuvauksen siitä, miten hän voi vaikuttaa palvelunsa sisältöön, yksityiskohtaiset yksilölliset toiveet sekä tiedon siitä, miten henkilökunta tukee itsemääräämisoikeuden toteutumista.

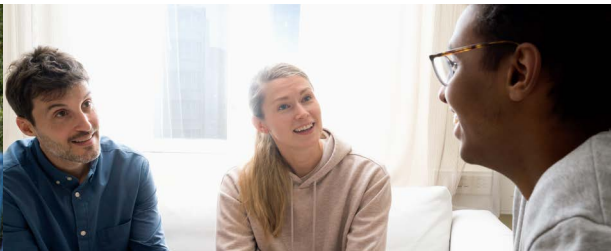

Kolme nostoa vuodesta 2023

Olemme palvelutoiminnan sopimuksissa sitoutuneet työllistämään heikossa työmarkkinaasemassa olevia. Vuonna 2023 työllistimme 11 henkilöä (5,9 htv) pääasiassa osa-aikaisiin työtehtäviin.

Yhteensä 143 kokemusosaajaa palkattiin vuonna 2023 keikkatöihin ja kuukausipalkkisiin työsuhteisiin. Palkkioita ja palkkaa maksettiin koko konsernissa noin 52 t€. Käytössä oli Work Pilots -alusta.

Taiteilija Katriina Haikalan johdolla toteutetussa Women's room -yhteisötaidehankkeessa selvitettiin, millä tavoin taidelähtöisillä menetelmillä voidaan lisätä asunnottomuutta kokeneiden naisten osallisuutta. Hanke huipentui Asunto ensin -yksikössämme asuvien naisten ajatuksia rakkaudesta esittelevään Rakkauksia-näyttelyyn.

Rinnekodeilla työskentelee täsmätyökykyisiä osaajia

Rinnekodit aloitti 2023 yhteistyön pilotoinnin Työkanava Oy:n kanssa. Yhteistyön kautta olemme työllistäneet kolme täsmätyökykyistä henkilöä vammaisten työllistymisen ja osallisuuden palvelujen toimintakeskuksiin. Tärkeintä on ollut huomioida työtehtävissä jokaisen työntekijät vahvuudet ja osaaminen. Tutustumisen kautta työ on myös rohkaissut kokeilemaan uutta ja laajentamaan tehtävänkuvia. Uusista työntekijöistä on tullut nopeasti kiinteä osa työyhteisöä. Hyvien kokemusten perusteella suunnitteilla on mahdollisesti yhteistyön laajentaminen Työkanavan kanssa.

[Lue lisää >](#)

Nuorten kokemustiedon hyödyntäminen

Nuorten ohjelmassa hyödynnetään nuorten kokemustietoa osana toiminnan kehittämistä. Kokemusasiantuntijoita on palkattu tiimiin ja tarjottu nuorille keikkaluonteista työtä esimerkiksi tapahtumien järjestämisessä ja viestinnällisissä tehtävissä. Diakonissalaitoksen toiminnoista Nuorten ohjelma ja Vamos sekä Rinnekotien toimintakeskus Kartanonhaka hyödynsivät keikkatöiden tarjoamiseen Work Pilots -alustaa. Se on toimiva tapa osallistaa, tukea ja rohkaista toiminnoissamme mukana olevia ihmisiä työelämään.

[Lue lisää >](#)

Keskustelu tulevaisuudesta kuuluu kaikille

Diakonissalaitos aloitti 2023 tulevaisuustyön, Ilmiöasematoiminnan, johon osallistettiin asiakkaitamme ja henkilöstöä koko konsernin laajuisesti. Tulevaisuusajattelun peruslähtökohtia ovat se, että tulevaisuuksia on monia ja että tulevaisuuteen voi vaikuttaa. Tulevaisuusvalta on vallankäytön muoto: se on valtaa määrittellä, mitä tulevaisuudessa pidetään mahdollisena ja toivottavana. Diakonissalaitos haluaa laajentaa tulevaisuusvaltaa niille, jotka yleensä jätetään yhteiskunnassa hiljaisiksi eli muun muassa asiakkaillemme. Oman ilmiöasematoimintamme lisäksi toteutimme yhdessä Sitran kanssa tulevaisuustyöpajoja, jotka olivat valtavan suosittuja: tulevaisuusajattelu innosti ja loi toivoa sekä toimijuuttakin. Keskusteluja käytetään oman toimintamme kehittämiseen, uuteen hanketyöhön sekä vaikuttamistyöhön.

[Lue lisää >](#)

Ympäristövastuu

Kannamme vastuuta ympäristöstä ja ilmastosta. Huomioimme ympäristönäkökohdat kaikessa toiminnassamme. Vastuullisuusohjelmamme ympäristötavoitteet liittyvät kiinteistöjen energiatehokkaaseen ylläpitoon, ympäristönäkökohdat huomioiviin hankintoihin, metsäomaisuuden kestävään hoitoon, ruokahävikin pienentämiseen sekä kiertotalousajattelun mukaiseen materiaalien hyödyntämiseen.

Vastuullisuusohjelman tavoitteet:

- Kasvihuonepäästöjen vähentäminen
- Sähkön ja lämmönkulutuksen pienentäminen
- Ruokahävikin alentaminen
- Kierrätysasteen parantaminen
- Henkilöstön ympäristöosaamisen vahvistaminen

Toiminnan avainlukuja 2023 (2022)

7 249 CO₂e
(6 995)
kasvihuonepäästöt

9 041 MWh
(8 843 MWh)
sähkön kulutus

24 735 MWh
(24 316 MWh)
lämmön kulutus

40 % (40 %)
jätteiden kierrätysaste

Ympäristö huomioon rakentamisessa

Diakonissalaitokselle ympäristövastuu on olennainen teema, sillä säätiökonsernilla on omistuksessaan rakennuksia yhteensä noin 152.000 brm² ja metsäalueita noin 696 ha, joista noin 555 ha metsätalouskäytössä. Säätiö toteuttaa vuosittain myös useita kiinteistöjen rakennus- ja peruskorjaus-hankkeita.

Tavoitteenamme on pienentää hiilijalanjälkeämme siirtymällä kiinteistöissämme enenevässä määrin uusiutuvan energian käyttöön sekä laskemalla sähkön, lämmön ja vedenkulutusta viisi prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Hiilineutraaliutta tavoittelemme vuoteen 2035 mennessä.

Pyrimme huomioimaan aina ympäristönäkökulman kiinteistöjen rakentamisessa. Keskeisessä roolissa ovat työmaiden kierrätyksen valvonta, kiinteistöjen peruskorjaus ja kierrätysasteen kasvattaminen. Tavoitteenamme on kasvattaa jätteiden kierrätys-astetta koko konsernissa vähintään 50 prosenttiin. Nyt se on 40 prosenttia.

Osana ilmasto- ja luontotavoitteita Diakonissalaitoksen omistamia metsiä hoidetaan kestävästi ja vastuullisesti. Metsien hoidossa otetaan erityisesti

huomioon luonnon monimuotoisuuden, taloudellisen kestävyden ja kulttuuriarvojen turvaaminen. Metsämme saivat FSC-sertifioinnin vuonna 2020.

Palveluiden hankinnassa käytämme hankintatoimen kilpailuttamia ympäristövastuullisia kumppaneita. Tavoitteenamme on huomioida hankinnoissa jatkossa systemaattisemmin myös ympäristönäkökulmat. Samoin painotamme hankinnoissa jatkossa yhteistyökumppaneita, jotka pystyvät raportoimaan tarjoamiensa palvelujen hiilijalanjäljen.

Vastuullisuusohjelmamme yhtenä tavoitteena on pienentää ruokahävikkiä niin palveluissamme kuin henkilöstöruokaloissa. Vuonna 2023 valmistelimme ja pilotoimme elintarvikejätteen punnitsemista, joka aloitetaan yksiköissä huhtikuussa 2024.

Sidosryhmämme ja työntekijämme pitävät ympäristökysymyksiä erittäin tärkeinä. Muun muassa sosiaali- ja terveystalouden kilpailutuksissa ja hankehakemuksissa ympäristöön liittyvät kriteerit ovat jo arkipäivää.

Kolme nostoa vuodesta 2023

Diakonissalaitoksen hiilijalanjälki oli 7 249 CO₂e (7 777 v. 2022). Päästöjen vähenemiseen vaikuttaa mm. se, että Diakonissalaitos luopui joistain vanhoista kiinteistöistä. Uudis- ja peruskorjaus-hankkeissa teemme analyysit uusiutuvan energian soveltuvuudesta.

Kierrätysaste pysyi edellisvuoden tasossa eli 40 prosentissa. Tavoitetta on edistetty monilla alueilla etenkin seurantaan parantamalla. Rakentamisessa seurataan urakoitsijan kierrätysuunnitelman toteutumista ja työmaajätteen raportointia. Myös kiinteistöjen kierrätysastetta seurataan säännöllisesti.

Ruokahävikin pienentämiseksi otettiin käyttöön uusia toimintatapoja: ravintola-palveluiden laatupalaverissa seuraamme hävikkiraportointia ja määrittelemme toimenpiteet keittiöiden hävikin pienentämiseksi.

Luonto kuuluu kaikille

Diakonissalaitos rakensi yhteistyössä kumppaneidensa kanssa esteettömän luontopolun Espoon luonnonkauniiseen Lakistoon. Alueella on luonnontilassa olevaa metsää, lampia, kallioalueita sekä aluetta halkova kaunis Lakistonjoki, jonka vierellä polku kulkee. Leveä ja tasainen tie johdattaa laavulle, jossa on kaksi tulentekopaikkaa ja runsaasti tilaa eväshetkeen. Luontopolku rakennettiin yhteistyössä Diakonissalaitoksen, Rinneketien, Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Hyvinvoiva Espoo -ohjelman sekä Espoon Kaupungin ja Liikunnan ja Urheilun Tulosyksikön, Metsä Groupin, Rinnetuki ry:n, Lions Club Espoo Pohjoisen ja Partioaitan kanssa.

[Lue lisää >](#)

Energiatiekartta valmistumassa

Diakonissalaitoksen omistuksessa on rakennuksia yhteensä noin 152.000 brm². Rakennusten energia-
tehokkuuden lisäämisellä ja lämmitysjärjestelmien
uudistamisella on suuret ympäristövaikutukset.
Vuonna 2023 emme tehneet energiasäästöön liittyviä
investointeja. Aloitimme energiatiekartan laatimisen
vuosille 2024-2035. Suunnitelma sisältää mittavia
energiainvestointiesityksiä, kuten tiettyjen yksiköiden
lämmitystavan muutoksen kaukolämmöstä
maalämpöön vuoden 2025 aikana.

Vastuullisuusohjelman avainmittarit	Tavoite 2023	Toteuma 2023 (2022)	ESRS-Standardi: standardin aihe Standardin/ yhteisökohtainen osa-aihe	SDG
YHTEISKUNNALLISEN LUOTTAMUKSEN VAHVISTAMINEN				
Yleishyödyllisen toiminnan kohtaamisten lukumäärä (lkm/vuosi)	50 000	87 081 (100 507, mukana hätämajoitus)	ESRS G1: Liiketoiminnan harjoittaminen Säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttaminen	
Vamos-toiminnassa tavoitettujen nuorten lukumäärä	2 000	1 891 (2 006)	ESRS G1: Liiketoiminnan harjoittaminen Säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttaminen	10
Yleishyödylliseen toimintaan käytettyjen varojen määrä (M€).	4,8M€ (omarahoitus), 10,4 M€ (ulkopuolinen rahoitus)	Omarahoitus 5.5 M€ (3,9 M€), Ulkopuolinen rahoitus 8,2 M€ (8,8 M€)	ESRS G1: Liiketoiminnan harjoittaminen Säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttaminen	16 17
Kehitysyhteistyöhön menevä prosenttiosuus konsernin toiminnan tuotosta (%).	1,04 %	0,9 % (1,04 %)	ESRS G1: Liiketoiminnan harjoittaminen Säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttaminen	
HYVINVOIVA JA OSAAVA HENKILÖSTÖ				
Henkilöstön hyvinvointikyselyn kokonaiskeskiarvo henkilöstön hyvinvoinnista.	4,0-4,2	4,1/5 (4,1/5)	ESRS S1: Oma työvoima Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille	
Osatyökykyisten työsuhteiden määrä Diakonissalaitoksella (lkm/vuosi), (jotka ilmoitetaan hankintasopimuksissa)	19	11 (10)	ESRS S1: Oma työvoima Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille	
Vakavien vaara- ja uhkatilanteiden ilmoitusten määrä suhteessa henkilöstön kokonaismäärään (lkm/henkilöstön kokonaismäärä/vuosi).	0 kpl	4 kpl, kaikki asiakkaasta johtuvia väkivaltatilanteita (13 kpl, joista 12 kpl uhkatilanteita)	ESRS S1: Oma työvoima Työolot	
Työntekijöiden nettosuositteluindeksi (eNPS).	>27	34 (27)	ESRS S1: Oma työvoima Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille	3 4 5
Koulutuspäivien määrän keskiarvo / työntekijä	3 pvää/hlö	2 päivää/hlö (1,8)	ESRS S1: Oma työvoima Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille	
Vastuullisuuskoulutuksen suorittaneiden osuus johdosta (%).	100%	84% (-)	ESRS S1: Oma työvoima Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille	
Tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksen suorittaneiden työntekijöiden osuus (%).	100%	70 % (59.5) Huom: raportointia kehitetään, arvio tehty toteutumatietojen perusteella	ESRS S1: Oma työvoima Muut työhön liittyvät oikeudet (yksityisyys)	
Henkilöstön hyvinvointikyselyn keskiarvo yhdenvertaisuuden kokemuksesta	3,8/5	3,8/5 (3,8/5)	ESRS S1: Oma työvoima Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille	30

Vastuullisuusohjelman avainmittarit	Tavoite 2023	Toteuma 2023 (2022)	ESRS-Standardi: standardin aihe Standardin/ yhteisökohtainen osa-aihe	SDG
ASIAKKAIDEN OSALLISUUDEN JA TOIMIJUUDEN VAHVISTAMINEN				
Diakonia ja sosiaalinen vastuu -toimialan käyttäjäasiakaskokemus (nettosuositteluindeksi, NPS)	NPS 80	NPS 69 (66)	ESRS S4: Kuluttajat ja loppukäyttäjät Asiakastyytyväisyys	4
Liiketoiminnan käyttäjä-asiakaskokemus (nettosuositteluindeksi, NPS)	NPS yli 45	NPS 53 (46)	ESRS S4: Kuluttajat ja loppukäyttäjät Asiakastyytyväisyys	5 8 10
Kokemusasantuntijoiden tekemien työtuntien määrä (lkm/vuosi). / käytetyt eurot ja henkilömäärä	100 henkilöä 20 000e	129 henkilöä (62) 45 452€ (-)	ESRS S4: Kuluttajat ja loppukäyttäjät Osallisuus ja toimijuus	
YMPÄRISTÖVASTUU				
Scope 1, 2 ja 3 kasvihuonekaasupäästöt (tonnia).	6 995 t CO2	7 249 CO2e (6 995)	ESRS E1: Ilmastonmuutos Ilmastonmuutoksen hillintä	7
Hankintaperiaatteet hyväksyneiden toimittajien osuus (%). Kotimaisuusaste (%)	20% 90%	17 % (-) 99 % (-)	ESRS E1: Ilmastonmuutos Ilmastonmuutoksen hillintä	12 13 15
Jätehuoltoon ja lajitteluun perehdyttävien koulutuksien suorittaneiden työntekijöiden osuus (%).	100%	60% (68)	ESRS E1: Ilmastonmuutos Ilmastonmuutoksen hillintä	

www.hdl.fi
www.rinnekodit.fi

Rohkeasti ihmisarvon puolesta

